

Toegankelijkheid en betaalbaarheid van de Kinderopvang voor mensen in armoede.

Getuigenis VVSG – 02/04/2015

Beste iedereen,

Ik ben Cynthia, opgeleide ervaringsdeskundige, en ik werk binnen TAO-Armoede. Wij geven vorming en advies over armoede.

Ik ben zelf geboren in een gezin in generatie armoede. Mijn moeder was zenuwpatiënt, mijn vader was alcoholverslaafd. Zij zijn gescheiden toen ik nog zeer klein was. Mijn moeder werkte af en toe in het zwart. Ik werd toen opgevangen door mijn grootouders of de vriendin van mijn oudere broer.

Ikzelf ben moeder van 2 kinderen. Jordi is nu 18 jaar oud. Jordi had zware gezondheidsproblemen. Toen Jordi 10 maanden was heeft zijn papa mij verlaten. Weg was mijn droom om mijn kind een normaal gezinsleven te geven. Ik had een grote schuldenberg. Hij betaalde zijn alimentatie niet. Toen Jordi vier jaar oud was, had hij nog maar 7 maanden bij mij thuis verbleven. Hij verbleef heel vaak in het ziekenhuis. Op een bepaald moment was het financieel niet haalbaar meer voor mij met resultaat ik mijn zoon vrijwillig heb laten verblijven in een CKG en werd hij even nadien opgenomen in het zeepreventorium. Ik leefde van een uitkering en ging vaak bijwerken in het zwart om de rekeningen te kunnen betalen. De maanden dat hij thuis was, bleef ik thuis. Ik wilde er zijn voor hem. Jordi is niet naar de kinderopvang geweest. Doordat Jordi vaak ziek was en vaak uithuizig was, voelde ik mij zeer slecht als moeder. Ik voelde mij verantwoordelijk voor de ziekte van Jordi.

Mijn tweede kind is Pfoebe. Zij is 12 jaar oud.

Toen zij werd geboren ben ik was ik in ziekteverlof liep mijn contract van een jaar bijna af en ben ik niet opnieuw gaan werken. Ik wilde het beter doen als moeder dan in de tijd van Jordi. Ik wilde er zijn voor haar.

Ikzelf heb als kind ook nooit het gevoel gehad dat mijn moeder er was voor mij, dat zij bezorgd was. Ik voelde als kind alleen gemis. Ik wilde het beter doen dan mijn moeder had gedaan. Mijn kind naar de opvang brengen voelde voor mij aan als mijn kind 'afstaan'. Dat wilde ik niet. Ik wilde het zelf als moeder beter doen.

Ikzelf heb kennis gemaakt met de kinderopvang toen mijn pfoebe al naar school ging. Ik ben toen de opleiding tot ervaringsdeskundige gaan volgen. Mijn kind is dan voor en na school opgevangen door een onthaalmoeder. Daar vertel ik straks meer over.

Je kind naar de kinderopvang brengen is voor veel mensen in armoede een moeilijke zaak. Dat heeft met meerder dingen te maken :

1. Toegankelijkheid :

- Veel mensen in armoede beschikken niet over een eigen wagen. Zij zijn dus aangewezen op het openbaar vervoer, de fiets, te voet. Het is al niet altijd makkelijk een vrije plaats te vinden, bovendien moet die ook nog bereikbaar zijn.
- Mensen in armoede gaan hun kind maar naar de kinderopvang brengen, wanneer ze daar ook het nut van inzien. Bij hen leeft nog erg het idee dat kinderopvang er is voor werkende mensen. Zij die leven van een uitkering denken dus vaak dat kinderopvang niet voor hun kinderen is bedoeld.
Bovendien ontbreekt vaak kennis over kinderopvang : Wat is dat? Waarom zou kinderopvang belangrijk kunnen zijn voor mijn kind? Wat is een onthaalouder en wat is het verschil met een pleegouder?
Waar moet je zijn om je kind naar de kinderopvang te laten gaan? Bij Kind en Gezin? Bij de stad? Of nog bij een andere dienst?
De klassieke informatiekkanalen zijn vooral gericht op de werkende middenklasser, niet op mensen in armoede.
- De aanvraag voor het verminderd tarief kinderopvang moet gebeuren via een website van Kind en Gezin. Niet alle ouders hebben het benodigde materiaal.

Om dit gebrek aan kennis en materiaal op te vangen is een goede werking van Kind en Gezin – preventieve gezinszorg- noodzakelijk. Gezinsondersteuners zouden dit thema kunnen opnemen in hun gezinnen en de stappen die nodig zijn samen nemen met de gezinnen.

2. **Financieel :**

Ook al hebben mensen in armoede recht op het verminderd tarief kinderopvang, 1.56 euro per dag, dan nog is dit een hoog bedrag. Bovendien wordt er gesproken om dit bedrag op te trekken naar 5 euro.

Een leefloon / werkloosheidsvergoeding voor mensen met kinderen, is nu al ontoereikend om mee rond te komen, zeker voor mensen die langduriger in armoede zitten. Wanneer er in het budget prioriteiten moeten bepaald worden, dan gaat het inkomen eerst naar huishuur, energie, voeding. Pas als er over is, kan eventueel kinderopvang worden betaald.

Of gaan de mensen eerst de opvang betalen en laten ze een andere belangrijke betaling liggen met resultaat komen in gedrang extra kosten erbij schulden stapelen zich op.

Je kind naar de kinderopvang brengen zorgt dus op financieel vlak voor extra druk, extra angst: zal ik deze bijkomende rekening kunnen betalen? Wat als ik de rekening niet kan betalen? Zal ik in schijven mogen betalen? Gaat men mij extra deurwaarders sturen als er een rekening blijft liggen?

Een aantal mensen hebben recht op dit verminderd tarief kinderopvang. Een aantal mensen zullen via het OCMW nog een aanvraag moeten doen om hier recht op te hebben. In de teksten hierrond lezen we dat het hier gaat over een kleine restcategorie. Is dit wel zo? Cijfers over armoede leren ons dat bij de groep alleenstaande vrouwen met kinderen die werken, de armoede stijgt. Zij hebben echt nood aan kinderopvang, om hun job te kunnen behouden. De stap zetten naar het OCMW om hun recht op het verminderd tarief kinderopvang te realiseren is groot. De drempel is hoog. Zij moeten dan voor zichzelf en hun kinderen toegeven dat zij in armoede leven.

3. Kennis over de kinderopvang :

Veel mensen in armoede gaan er van uit dat kinderopvang er is voor mensen die werken. Gezien zij zelf vaak niet werkend zijn, denken zij er niet aan hun kinderen naar de opvang te brengen.

4. Gevoel:

Zoals ik al aangaf in mijn inleiding, is voor veel mensen in armoede, een beter leven geven aan hun kind, een beter leven dan jezelf hebt gehad een hoofddoel. Een goede moeder zijn was voor mij heel belangrijk. En in mijn gevoel was dat zelf voor mijn kind zorgen. Zelf de liefde geven aan mijn kind, de liefde die ikzelf niet heb ontvangen.

Mijn kind naar de opvang brengen betekende voor mij 'mijn kind afstaan'. Op dat moment denk ik de controle kwijt te raken over mijn kind.

Want ik wist maar al te goed dat ik mijn kind niet alles kon bieden wat mijn kind nodig had. Ik had moeite om het 3 volwaardige maaltijden te geven, om te zorgen voor verse groenten en fruit. Mijn huis was niet altijd fatsoenlijk verwarmd.

Wanneer je dan je kind naar de opvang brengt, krijg je inkijk in je gezin. Zal ik gezien worden als een goede moeder? Zal het ok genoeg zijn? Gaat men mijn kind niet uit huis plaatsen?

Ik heb vaak thuisbegeleiding gehad. Zij hebben het mij gehad over het belang van kinderopvang, van voor en naschoolse opvang voor mijn jongste kind. Ze gaven vooral aan dat het ook voor mij een ontlasting zou betekenen. Ik vond dat aanvankelijk een raar voorstel. Wat gaan mensen over mij denken als niet werk en mijn kind toch naar de kinderopvang breng? Gaan ze voorbeeld in de buurt niet zeggen dat ik een luie moeder ben? Door daar met mij over te spreken voelde ik druk om hier op in te gaan. Ik ben daar ook op ingegaan, maar eigenlijk was dat geen vrijwillige keuze. Ik deed dit om te voldoen aan wat de thuisbegeleiders belangrijk vonden. Dat heeft voor zeer veel angst gezorgd. Angst die ik niet kon bespreken. Niemand heeft het mij gehad over mogelijke gevolgen. Dat zorgt voor een zeer onveilig gevoel.

Pas toen mijn kind wel naar de opvang ging leerde ik ook de voordelen kennen. Ze leerden daar spelen met andere kinderen. Ze leerden ook structuur kennen, een vast ritme. Dingen die mijn dochter thuis niet had leren kennen, dingen die ik haar niet kon geven. Ik voelde me als moeder schuldig.

Mijn dochter is bij twee onthaalmoeders geweest. Bij één van deze onthaalmoeders voelde ik dat er verschillend werd omgegaan met de verschillende ouders. VB. er werd een sinterklaasfeestje georganiseerd en ik werd niet uitgenodigd. Andere ouders wel. Kinderen spraken daar nadien over, mijn kind kon daar niet over meepraten. Dat is uitsluiting.

De andere onthaalmoeder heeft wel inspanningen gedaan voor mij. Zij kende iemand die werkte in een speelgoedbedrijf, en via haar kon ik goedkoop aan speelgoed raken, zodat ik ook voor mijn kinderen iets kon geven met Sinterklaas.

Je kinderen naar de kinderopvang brengen vraagt ook dat je kan omgaan met structuur. Je moet je kind brengen of ophalen op vast afgesproken momenten. Dat is niet altijd makkelijk.

Kinderopvang is voor mensen in armoede niet zo evident. Nu weet ik dat dit voor mijn kind wel belangrijk kan zijn. Daarom vind ik het belangrijk dat :

- Er goed geluisterd wordt naar mensen in armoede. Wat vinden zij belangrijk voor hun kind.
- Dat er aandacht gegeven wordt aan het opbouwen van vertrouwen met de ouders. Dat is een moeilijke zaak. Ouders zijn bang hun kind kwijt te raken, gezien te worden als slechte ouder. Breng dit thema ter sprake want ouders zitten daarmee.
- Ondersteun ouders voldoende in het kunnen realiseren van hun rechten op verminderd tarief voor de kinderopvang. En weet dat ondanks dit verminderd tarief, dit toch een zware financiële inspanning vraagt van mensen in armoede.
- ...

